

Werken aan inwonersparticipatie

Creëren van een gezonde leefomgeving met actieve inwonersparticipatie in de Boskamp

Augustus 2025

www.ggdijsselland.nl

Introductie Gezond Boskamp en inwonersparticipatie

In en rond de kern Boskamp (gemeente Olst-Wijhe) spelen meerdere sociale en fysieke vraagstukken en ontwikkelingen die impact hebben op de leefbaarheid en levendigheid van het dorp. Daarnaast moet de leefbaarheid voor alle inwoners, inclusief de bewoners van de zorginstellingen, behouden blijven door te werken aan een doorontwikkeling van de kern. Om de achteruitgang van het voorzieningenniveau tegen te gaan en te werken aan de leefbaarheid van de kern is er een gebiedsaanpak gestart om een toekomstperspectief voor de Boskamp te creëren. Al deze ontwikkelingen en kansen zijn beschreven in de gebiedsagenda. Vanwege de bestaande gebiedsaanpak en gebiedsagenda op de Boskamp worden er al grote stappen gezet.

Naast de gebiedsagenda, is gestart met het project Gezond Boskamp. Dit project sluit aan bij de bestaande processen en richt zich op veranderingen gericht op gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving vanuit het perspectief van inwoners.

Doelstelling Gezond Boskamp

Het doel van het project Gezond Boskamp was om met een participatieve aanpak aan te sluiten bij de aanpassingen die er komen in de fysieke en sociale omgeving op de Boskamp. De nadruk lag op (positieve) gezondheid, zowel sociaal als fysiek gezien. Samen met inwoners en andere relevante (zorg)partijen is gewerkt aan aanpassingen in de fysieke omgeving die de gezondheid van inwoners bevorderen zoals het toevoegen van groen, bewegen en spelen. Maar ook door aandacht te hebben voor het organiseren van ontmoeting, inclusie, sociale cohesie en activiteiten.

Inspiratie inwonersparticipatie

Deze rapportage beschrijft hoe het proces rond de inwonersparticipatie in de Boskamp is verlopen. Daarnaast wordt toelichting gegeven op de actiegerichte benadering en de geleerde lessen komen aan bod. Het document dient ter inspiratie voor professionals en beleidsmakers die integraal en samen met inwoners werken aan een gezonde leefomgeving in buurten.

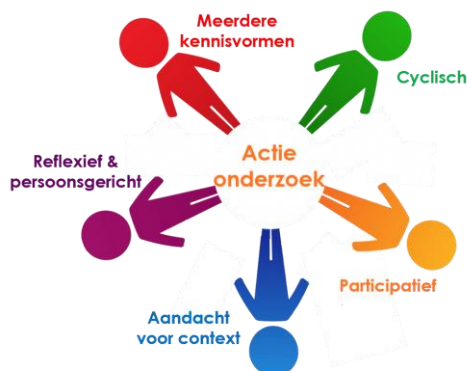
In dit document zullen we niet inhoudelijk ingaan op de gezonde leefomgeving. Dit doen we in de andere rapportage vanuit het project Gezond Boskamp. Daar gaan we in op achtergrondinformatie over de gezonde leefomgeving en positieve gezondheid. Daarnaast behandelen we daar alle mogelijke aanpassingen die zijn aangedragen in het project Gezond Boskamp om te kijken welke elementen van de gezonde leefomgeving hierin terug te vinden zijn. In de [rapportage over de gezonde leefomgeving](#) worden ook lessen uit andere projecten van de gezonde leefomgeving en inwonerparticipatie gedeeld.

Participatieve en actiegerichte benadering

Het werken aan een gezonde leefomgeving doe je niet alleen. Het betrekken van inwoners in een wijk of buurt waar je actie wil ondernemen is heel belangrijk voor het slagen van een aanpak of van een interventie. Het project Gezond Boskamp is actiegericht en participatief benaderd. Een participatieve aanpak sluit goed aan bij vraagstukken die spelen in de praktijk. Binnen praktijkvraagstukken heb je te maken met verschillende actoren en een diversiteit aan ideeën en opvattingen. Dit vraagt een uitwerking waarbij er samenwerking is met de betrokkenen, zowel professionals als inwoners.

De actiegerichte benadering is gebaseerd op de principes van participatief actieonderzoek. Participatief actieonderzoek is te definiëren als 'een kritisch-relationale benadering van onderzoek, waarbij de onderzoeker samenwerkingsrelaties met en tussen relevante belanghebbenden faciliteert in een specifieke sociale praktijk, zodat participatie, wederzijds leren en duurzame transformatie van die praktijk worden bevorderd en kennis wordt ontwikkeld'¹. Binnen participatief actieonderzoek wordt zowel aan kennis- als praktijkontwikkeling gewerkt. Het is een cyclisch proces waarbij de betrokkenen een rol hebben in de fasen van verkenning, interventieontwikkeling, implementatie, evaluatie en reflectie.

Participatief actieonderzoek volgt geen vastomlijnde methode. Er zijn allerlei methoden en werkvormen te gebruiken om processen te onderzoeken. Denk hierbij aan focusgroepen, interviews en brainstormsessies. Het onderzoek richt zich op het ontwikkelen van kennis in de praktijk en (verbeteren van) de uitvoering. Actieonderzoek is participatief, cyclisch en reflexief. Daarbij is er voortdurend aandacht voor de unieke context.

Figuur 1: Kenmerken participatief actieonderzoek

Project Gezond Boskamp

Binnen het project Gezond Boskamp willen we inwoners betrekken bij het verbeteren van de leefomgeving. Dit kan zowel om fysieke als sociale aspecten gaan. De input van inwoners is leidend

¹ Lieshout, F. van, G. Jacobs & S. Cardiff (2021). *Actieonderzoek Principes en onderzoeksmethoden voor participatief veranderen*. Assen: Koninklijke van Gorcum

voor de eventuele veranderingen en aanpassingen in de leefomgeving. Voor het project is een projectgroep samengesteld. In de projectgroep zat een vertegenwoordiging van Carinova en Overkempe. Twee zorgorganisaties met woonlocaties voor ouderen en mensen met een beperking in de Boskamp. Daarnaast zaten er medewerkers van de gemeente Olst-Wijhe en GGD IJsselland in de projectgroep. Gezamenlijk heeft de projectgroep meegedacht over de verschillende fasen van actieonderzoek die tijdens het project zijn doorlopen. Binnen de verschillende fasen was er aandacht voor evaluatie en reflectie (werkt onze aanpak) en de context (sluiten we aan bij de ontwikkelingen in de Boskamp). Carinova en Overkempe hebben hierbij specifiek gekeken naar wat de ideeën betekenen voor hun bewoners.

Fases van het project Gezond Boskamp

Fase 1: inventarisatie 'de Boskamp'

Bij de start van het project zijn we in gesprek gegaan met verschillende belanghebbende partijen in de Boskamp. Dit gaat om zorg- en welzijnsprofessionals die werken in de wijk maar ook een vertegenwoordiger van de belangengroep in de Boskamp, betrokkenen van sportverenigingen en de kerk en de eigenaar van een horecagelegenheid. Doel was om een goed beeld te krijgen van de Boskamp. Wat speelt er in de kern en hoe kunnen we aansluiten bij de ontwikkelingen en partijen in de Boskamp.

Belangrijkste resultaten

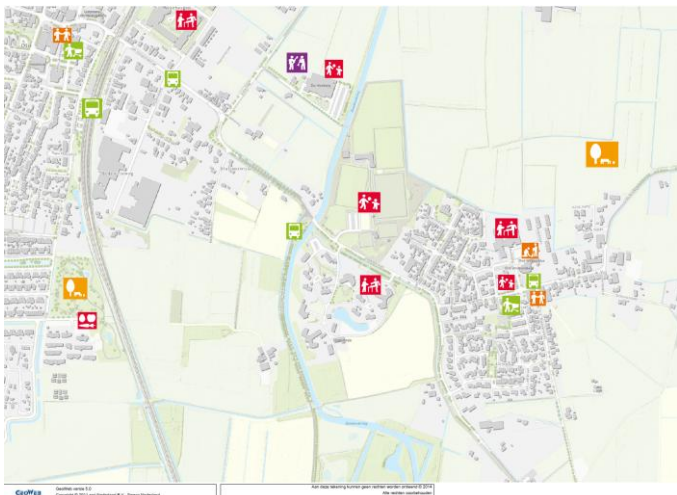
- Hoe wordt de Boskamp gezien door deze betrokkenen:
 - Hechte dorpsgemeenschap, veel saamhorigheid
 - Actief dorp, veel initiatieven
 - Boskampenaren zijn doeners
 - Groene omgeving
- Welke ideeën zijn naar voren gekomen:
 - Gezamenlijke activiteiten met Overkempe/Carinova
 - Beweegroute
 - Ontmoetingsplekken – bankjes, ontmoetingsruimte voor activiteiten
 - Voorzieningen zoals een buurtwinkel

Fase 2: groepsgesprek inwoners

Tijdens de inventarisatiefase hebben we een beeld opgehaald van de huidige situatie in de Boskamp. Hier zijn belangrijke thema's voor de kern en de eerste ideeën voor nieuwe initiatieven genoemd. Deze inventarisatie is meegenomen als startpunt voor het gesprek met inwoners. We hebben inwoners uitgenodigd om in groepsgesprekken mee te denken over wat er nodig is om Boskamp gezonder te maken. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van de methode positieve gezondheid aan de tekentafel.

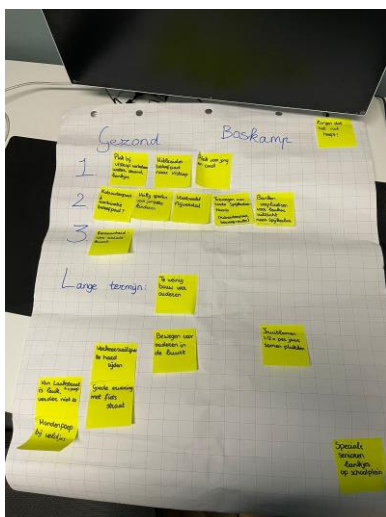
Positieve gezondheid aan de tekentafel

In de eerste stap is een analyse gemaakt van de leefomgeving vanuit verschillende ruimtelijke thema's. De verschillende voorzieningen in de Boskamp zijn op basis van de dimensies van positieve gezondheid ingetekend op een kaart en op tafel gelegd tijdens de groepsbijeenkomst (zie afbeelding hieronder). Vervolgens heeft de dialoog met inwoners plaatsgevonden over hoe zij de positieve gezondheid in de leefomgeving ervaren. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van gesprekskaarten. Deze gesprekskaarten beschrijven op elke dimensie van positieve gezondheid een onderwerp zoals beweging voor iedereen, toegang tot gezond voedsel en ruimte voor rust en herstel. Inwoners hebben per persoon een gesprekskaart gepakt met een onderwerp waar zij nog kansen zien. Zij hebben hun keuze toegelicht in de groep. De hieruit voortkomende ideeën hebben we gegroepeerd en we hebben de kaart van de Boskamp ernaast gelegd om te kijken op welke plek de ideeën zouden kunnen worden vormgegeven.

Figuur 2: Overzicht voorzieningen in de Boskamp voor groeps gesprek

De inwoners van de Boskamp waren over het algemeen heel tevreden over hun buurt. In eerste instantie leek er dan ook niet veel input te komen voor veranderingen in de leefomgeving. Maar het in gesprek gaan aan de hand van de gesprekskaarten werkte heel fijn om met elkaar tot praktische ideeën te komen. We eindigden de avond dan ook met verschillende ideeën, zoals het plaatsen van bankjes, het opknappen van een plek bij water, aanleggen van een kabouterpad, verbinding leggen met het beleevingspad van een zorgorganisatie, planten van fruitbomen, organiseren van extra (beweeg)activiteiten met de sportorganisaties en het maken van een sociale kaart.

Afbeelding 1: Prioriteren bij het groepsgesprek

Fase 3: vragenlijst inwoners

Via het groepsgesprek hebben we maar een klein groepje inwoners gesproken. Na dit groepsgesprek hebben we geprobeerd nog een groepsgesprek te organiseren maar het is niet gelukt om inwoners bij elkaar te krijgen. Daarom hebben we ervoor gekozen om de opgehaalde ideeën bij andere inwoners te toetsen aan de hand van een digitale vragenlijst. Meer dan 70 inwoners hebben op deze manier hun mening kunnen geven. In de vragenlijst werd er gestemd op de beste ideeën, werden adviezen meegegeven en konden inwoners aangeven of ze verder betrokken willen zijn. Door middel van de vragenlijst hebben we op een laagdrempelige manier een bredere groep inwoners betrokken in het proces.

Fase 4: inloopavond voor inwoners

Nadat we zoveel reacties hadden op de vragenlijst hebben we de resultaten van de vragenlijst samengevat in posters met de ideeën voor de Boskamp. Door de vragenlijst en het stemmen op de ideeën was er een top drie uitgekomen. Dit hebben we in de posters terug laten komen. Daarnaast wouden we inwoners de kans geven om op een nieuw toegevoegd idee naar aanleiding van de vragenlijst te reageren en op de ideeën met minder stemmen. Om de ideeën met elkaar te bespreken en inwoners te vinden die hier zelf actief een bijdrage aan willen leveren hebben we een inloopavond georganiseerd. Dit hebben we gedaan op een donderdagavond tussen 17:00 en 19:00 zodat inwoners aan konden haken wanneer het uitkomt qua werk en avondeten. De uitnodiging was gedeeld via verschillende kanalen en we hadden voor hapjes en drankjes gezorgd. Helaas is er uiteindelijk geen enkele inwoner gekomen naar deze inloopavond.

Fase 5: op pad met inwoners

Om de ideeën verder te concretiseren was de eerste stap een fietstocht maken met een aantal inwoners, die zich hiervoor hadden aangemeld. Tijdens deze fietstocht is het idee voor 'rondje Boskamp' ontstaan. Dit betekent concreet een route voor een kabouterpad met kabouters, bomen, beweegtoestellen en (senioren)bankjes. Er kan een combinatie worden gemaakt met opdrachten voor kinderen en informatiebordjes bij de bomen. Ook sluit het kabouterpad aan bij het beleevingspad van de zorgorganisatie voor mensen met een beperking en zijn de bankjes geschikt voor ouderen uit het dorp maar ook ouderen die wonen bij een zorgorganisatie. Op deze manier is er aandacht voor verschillende thema's; beweging, ontmoeting van jong en oud en inclusie.

Doordat we met elkaar op de fiets de Boskamp doorgingen ging alles wat we met elkaar bespraken direct meer leven. We konden zien wat er al is, welke wensen erbij passen en konden direct concreet worden in wat we waar willen hebben. Van tevoren hadden we een aantal locaties vastgesteld om in ieder geval langs te fietsen. Uiteindelijk was de conclusie dat de route die we fietsten ook goed de route van het rond Boskamp kon worden.

Fase 6: kernenbezoek

Een paar weken na de fietstocht door Boskamp is een kernenbezoek gepland in de Boskamp. Dit is een moment waar veel inwoners bij elkaar komen en de gemeente en andere partijen verschillende ontwikkelingen delen. Tijdens het kernenbezoek stonden vooral de gebiedsaanpak van de Boskamp en een thema over veiligheid centraal. Ook wilden we graag een update geven over het project Gezond Boskamp en het leek de geschikte plek om nog meer inwoners te vragen wat ze van het rondje Gezond Boskamp vonden en in hoeverre ze geïnteresseerd zijn om een actieve bijdrage te leveren aan het project. Er is met een aantal inwoners gesproken maar de opgehaalde input en betrokkenheid is helaas redelijk beperkt gebleven. De focus van de avond lag vooral op de gebiedsaanpak.

Fase 7: realiseren van het rondje Gezond Boskamp

De laatste fase van het project was het daadwerkelijke realiseren van het rondje Boskamp. In de projectgroep is gekeken hoe de taken te verdelen. De kabouters worden gemaakt door bewoners van Overkempe. Ook de nieuwe bomen die uiteindelijk in het najaar geplant worden op het terrein van Overkempe zijn door henzelf besteld. Er worden verschillende beweegtoestellen toegevoegd. Dit is een duo-fiets, gongen en een muziekbol. Daarnaast komen er nieuwe bankjes die ook geschikt zijn voor ouderen. Al deze elementen zijn besteld door zorgorganisaties Overkempe en Carinova. Het verder uitwerken van de route in een folder gebeurt na afronding van het project. Ook worden er dan opdrachten voor kinderen en bordjes met informatie over de bomen toegevoegd aan de route.

Geleerde lessen Gezond Boskamp

Binnen het project Gezond Boskamp is er geprobeerd om zoveel mogelijk participatief met inwoners en partners te werken aan het creëren van een gezonde leefomgeving. Op een aantal onderdelen is dit goed gelukt en op een aantal onderdelen is het niet zo gegaan als gedacht. Hier hebben we met de projectgroep op gereflekteerd en dat willen we meegeven aan onszelf en anderen om van te leren voor een volgend project.

In het document over de gezonde leefomgeving worden ook geleerde lessen vanuit andere projecten rondom inwonerparticipatie en de gezonde leefomgeving gedeeld.

Participatie van inwoners

De verschillende projectgroep leden benoemen dat de participatie met inwoners minder heeft opgeleverd dan van tevoren gedacht en gehoopt. In het project is er actief ingezet op participatie. Er waren veel momenten om als inwoner aan te haken bij het project en er is veel moeite ingestopt door de onderzoekers. Het is opvallend om te zien dat er via de vragenlijst veel reacties zijn gekomen maar het lastig was om inwoners te vinden voor een groepsgesprek, fietstocht of inloopavond. Het lijkt erop dat het fysiek aanwezig zijn een hoge drempel vormt voor inwoners. Aan de andere kant gaf het groepsgesprek met inwoners waardevolle input voor het vervolg van het project en was dit hierdoor ook onmisbaar. Bij een volgend project kan direct worden ingezet op de combinatie van fysieke en digitale participatie zodat ieder op zijn eigen wijze laagdrempelig mee kan denken.

Behoeften van inwoners

Uit het gebrek aan betrokkenheid van inwoners blijkt niet direct dat zij veel behoefte hadden aan participatie. Het is echter moeilijk te zeggen of dit komt door een gebrek aan behoefte of door andere factoren zoals tijd of het ervaren van een drempel om deel te nemen aan gesprekken. Wel blijkt uit de gesprekken die we hebben gehad gedurende het project blijkt dat er al heel veel is in de Boskamp. Dit is natuurlijk heel positief. Veel mensen vinden al verbinding met elkaar, zien dat er veel samen gebeurt en missen niet iets in hun omgeving. Ook inwonerinitiatieven zijn een onderdeel van wat er al speelt in de Boskamp. Zo werd er enthousiast verteld over een zelfgemaakt hondenrenveld en werd de vergroening van een oud schoolplein trots laten zien. Daarnaast is er een actieve bewoners belangengroep die zorgt voor participatie, ook in samenwerking met de gemeente. Door het doorvragen via de methode van positieve gezondheid op de tekentafel kwamen toch een aantal behoeften van inwoners naar boven voor hun leefomgeving. Dit waren geen grote wensen of aanpassingen, maar daar ging het in dit project ook niet om. Uit dit groepsgesprek en de antwoorden op de vragenlijst later bleken dus toch dat er ideeën waren voor de leefomgeving van de Boskamp maar de wens om hier zelf een actieve rol in te hebben kwam helaas niet echt naar voren.

Eigenaarschap

Dit eigenaarschap was wel de verwachting vanuit de gemeente. Eigenaarschap bij inwoners betekent meer kans van slagen voor het project en komt ook ten goede aan de duurzaamheid van de aanpassingen. We hebben dit bijvoorbeeld gezien bij het hondenlosloopveld dat echt door

inwoners is gerealiseerd en ook door hen wordt bijgehouden. Om de kans op eigenaarschap te vergroten lijkt het dan wel belang om goed aan te sluiten bij de behoeften van inwoners. Het project bleef meer liggen bij de projectgroep. Ook binnen de projectgroep was het met de verschillende partners zoeken hoe het eigenaarschap lag. Dit heeft ook te maken met het verdelen van rollen en taken die we bij de samenwerking onderling bespreken.

Communicatie

Voor inwonersparticipatie is het heel belangrijk om duidelijk te communiceren richting inwoners. Over hoe het proces eruitziet en om ze uit te nodigen voor participatie momenten. Het is soms lastig om te kiezen voor de juiste manier van communicatie. In het project Gezond Boskamp hebben we aansluiting proberen te vinden bij de lokale belangengroep. Zij hebben namens ons berichten gedeeld op sociale media. Toch bleek de samenwerking met deze groep soms wat lastig en waren ze niet helemaal goed aangehaakt. De groep zelf gaf ook aan te weinig betrokkenheid te hebben ervaren. Achteraf hadden we hier meer tijd in kunnen stoppen en duidelijker de verwachtingen naar elkaar kunnen uitspreken.

Verder hebben we berichten gezet in het lokale krantje en partners die betrokken waren in het proces gevraagd om berichten door te spelen aan hun netwerk.

Aansluiten bij bestaand traject

Voor dit project was de Boskamp uitgekozen omdat hier al van alles gaande was rondom de gebiedsaanpak. Hierin kreeg (positieve) gezondheid niet een hele nadrukkelijke rol en die konden we met dit project wel toevoegen. Bij de gebiedsaanpak was al een actief groepje inwoners betrokken. Vanwege deze redenen en de beperkte looptijd van het project is gekozen om Gezond Boskamp hieraan toe te voegen. Hierbij hebben we wellicht te makkelijk gedacht dat we dezelfde actieve inwoners mee konden krijgen in het proces. Daarnaast hebben we Gezond Boskamp nooit heel duidelijk neergezet als los project omdat we juist graag wilden verbinden. Wellicht dat dit uiteindelijk ook een nadeel heeft kunnen zijn. We hebben van dit project geleerd dat het eigenlijk goed is om voor dat je zo'n project start meer tijd te steken in een inventarisatie; wat is de behoefte van inwoners en in hoeverre zijn ze bereid te participeren in hun eigen ideeën. Als we deze inventarisatie vooraf hadden uitgevoerd dan was de keuze voor de projectlocatie beter onderbouwd met meer kans van slagen.

Beperkte tijd

Tijdens het project Gezond Boskamp zijn we er opnieuw achter gekomen dat participatie van inwoners op het niveau van co-creëren en eigenaarschap veel tijd kost. In een project van een jaar waarbij er ook direct uitvoering moet plaatsvinden is dit eigenlijk te krap. Zeker als je nog vanaf het begin moet beginnen. We zagen dat we echt wel wat inwoners aangehaakt kregen maar dat we door beperkte tijd na een geannuleerde avond al snel over moesten op een online alternatief. Als er meer tijd was geweest zou je opnieuw mensen bij elkaar hebben proberen te verzamelen en hadden we meer energie kunnen steken in het contact met bijvoorbeeld de lokale belangengroep. In de laatste fase zou je dan ook opnieuw de concrete plannen nog eens voorleggen en meer mensen vragen om samen te werken in de uitvoering. Nu is dat door beperkte tijd en startende zomervakanties niet gelukt. Vanwege de beperkte tijd zijn er daarnaast nog losse eindjes aan het project die na de looptijd samen opgepakt moeten worden. Het was in totaal fijner geweest als er een meer flexibele looptijd was geweest of we hadden moeten kiezen voor een minder uitgebreide aanpak of minder hoge mate van participatie.

Samenwerking binnen het project

Voor het project Gezond Boskamp hebben we een projectgroep samengesteld waar de GGD, de gemeente, Carinova en Overkempe aan deelnamen. Ook is er samengewerkt met inwoners en andere betrokken partijen in de kern. De samenwerking binnen het project heeft ervoor gezorgd dat de partijen in de kern elkaar beter hebben leren kennen en makkelijker kunnen vinden. Dit is niet alleen fijn voor dit project maar ook voor toekomstige processen in de kern.

Natuurlijk zijn er in een samenwerking ook altijd elementen waar we van kunnen leren voor een volgende keer. Die delen we hieronder.

Betrokken partners

De projectgroep bestond uit medewerkers van de gemeente, de GGD en vertegenwoordigers van Carinova en Overkempe. Bij de start van het project waren managers van de zorgorganisaties betrokken. Vlak na de start werd dit overgenomen door een fysiotherapeut en coördinator welzijn en vrijwilligers. In de evaluatie werd duidelijk dat het goed is om te kijken wie de vertegenwoordiging van een organisatie doet. Het is belangrijk dat de deelnemers aan de projectgroep een goed beeld hebben van van de behoeften van bewoners van de organisaties. Dit geldt vaak meer voor uitvoerend medewerkers dan voor managers. Daarnaast is het fijn als er nog meer collega's van de verschillende partijen erbij betrokken worden. De participatie van hen bleek in dit project lastig vanwege druk op de zorg en beperkte tijd.

Verdeling van rollen en taken

De verschillende partijen in de projectgroep waren allemaal met eigen belangen en verwachtingen betrokken bij Gezond Boskamp. Achteraf kunnen we concluderen dat we de rollen en taken niet duidelijk genoeg met elkaar verdeeld en besproken hebben. Ook rondom de mate van betrokkenheid van inwoners waren verschillende verwachtingen. Dit had vooraf een stuk duidelijker gekund. Tijdens het project was het goed geweest om hier tussentijds met elkaar op te reflecteren. Op die manier hadden we met elkaar het eigenaarschap meer kunnen bespreken om dat goed op te pakken. Daarnaast hadden we met de projectgroep nog meer kunnen kijken naar het verbinden van dit project met al bestaande groepen van inwoners. Zo hoorden we pas later in het proces over het bestaan van een speeltuingroep.

Conclusies en aanbevelingen

Doel van het project Gezond Boskamp was om samen met inwoners en lokale partijen te kijken naar de behoefte aan fysieke aanpassingen die de leefomgeving van inwoners, vanuit het perspectief van positieve gezondheid, kan verbeteren. Binnen dit perspectief is er aandacht voor groen, bewegen, spelen, ontmoeting en inclusie. Uit de gesprekken met betrokkenen en inwoners wordt de Boskamp omschreven als een buurt waarin mensen zich thuis voelen en er lijkt geen grote behoefte aan aanpassingen. Samen met een groepje inwoners is gewerkt middels de werkvorm positieve gezondheid aan de tekentafel. Hieruit kwamen een aantal ideeën naar voren voor de leefomgeving in de Boskamp. Na het doorlopen van de verschillende fasen van inwonersparticipatie is dit geconcretiseerd naar het Rondje Boskamp; route voor een kabouterpad met kabouters, bomen, beweegtoestellen en (senioren)bankjes. Deze route is voor jong en oud en ook geschikt voor bewoners van Carinova en Overkempe.

In dit document is de inwonersparticipatie voor het project Gezond Boskamp beschreven. Het betrekken van inwoners bleek niet altijd eenvoudig en vroeg tijd en creativiteit. De over en weer verwachtingen speelden daarbij ook een rol. Samenvattend zijn we gekomen tot de volgende aanbevelingen:

- Voor een succesvol project is het essentieel om vanaf het begin voldoende tijd te nemen voor een grondige inventarisatie. Daarbij is het van groot belang om inwoners en lokale partners actief te betrekken. Dit zorgt niet alleen voor een helder beeld van de behoeften in de buurt, maar brengt ook bestaande initiatieven in kaart. Door op deze manier te investeren in goede contacten met betrokkenen, wordt het draagvlak voor het project vergroot.
- Gezien het beperkte tijdspad van sommige subsidieregelingen, zoals die van ZonMw, is het raadzaam om dergelijke subsidies in te zetten binnen een al bestaand en concreet traject. In ons geval bleek de gebiedsaanpak te breed en ontbraken duidelijke aanknopingspunten, waardoor het minder geschikt was als basis voor een subsidieproject met beperkte tijd.
- Tijdens het project is gebleken dat het cruciaal is om goed aan te sluiten bij de wensen en mogelijkheden van inwoners als het gaat om participatie. De drempel om mee te doen moet zo laag mogelijk zijn. Voor de één betekent dit deelname aan een groepsgesprek, voor de ander het invullen van een digitale vragenlijst. Het combineren van verschillende participatiemethoden vanaf de start van het project vergroot de toegankelijkheid en betrokkenheid. Binnen het groepsgesprek bleek de methodiek van positieve gezondheid op de tekentafel te leiden tot een goed gesprek met waardevolle input.
- Daarnaast is het aan te bevelen om vanaf het begin in te zetten op eigenaarschap bij inwoners. Wanneer de voorgestelde aanpassingen goed aansluiten bij hun behoeften, wordt het makkelijker om dit eigenaarschap te stimuleren. De eerdergenoemde inventarisatie speelt hierin een sleutelrol. Eigenaarschap is immers een belangrijke voorwaarde voor het duurzaam slagen van het project.
- Bij het samenstellen van de projectgroep verdient de vertegenwoordiging van verschillende partners aandacht. Het is belangrijk dat deze partners goed zicht hebben op de behoeften van de doelgroep die zij vertegenwoordigen.
- Binnen de projectgroep en in samenwerking met externe partijen, zoals lokale belangengroepen, hebben we ervaren dat het uitspreken van wederzijdse verwachtingen

essentieel is. Dit vraagt om het expliciet maken van rollen en taken, en het actief blijven sturen op deze afspraken gedurende het proces.

- Tot slot willen we benadrukken dat het van groot belang is om voldoende tijd en flexibiliteit in te bouwen in de planning van het project. Dit biedt ruimte om in te spelen op veranderende omstandigheden en zorgt voor een realistische uitvoering.

Meer informatie over de geleerde lessen van Gezond Boskamp en andere projecten rondom de gezonde leefomgeving zijn te lezen in de [andere rapportage](#).

Aanbevelingen voor een vergelijkbaar project

Inventarisatie

Neem vanaf het begin voldoende tijd om behoeften en bestaande initiatieven in kaart te brengen. Betrek inwoners en lokale partners.

Betrokkenheid

Investeer in goede relaties met betrokkenen om het draagvlak voor het project te vergroten.

Subsidie-inzet

Gebruik subsidies zoals ZonMw binnen een concreet, bestaand traject. Vermijd te brede aanpakken zonder duidelijke aanknopingspunten.

Participatie

Sluit aan bij wensen en mogelijkheden van inwoners. Verlaag de drempel door verschillende methoden te combineren.

Eigenaarschap

Stimuleer eigenaarschap door aanpassingen goed te laten aansluiten bij behoeften.

Projectgroep

Zorg voor een diverse samenstelling met partners die zicht hebben op de doelgroep.

Verwachtingen

Maak rollen en taken expliciet en stuur actief op afspraken binnen de samenwerking.

Planning

Bouw voldoende tijd en flexibiliteit in voor veranderende omstandigheden om goede uitvoering te waarborgen.

